

Raadsnota

Raadsvergadering d.d.: 11 juli 2016

Agenda nr:

Onderwerp: Kadernota 2016

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Op 10 november 2015 heeft Uw raad unaniem de begroting vastgesteld voor de planjaren 2016 tot en met 2019. De opstelling van die begroting was geen sinecure vanwege de omvang van de financiële problematiek en door de grote onzekerheden over de budgettaire consequenties van de gedecentraliseerde taken op het gebied van het sociale domein. Inmiddels zijn wij een tijdje onderweg met de uitvoering van die taken en kunnen wij voorzichtig concluderen dat de eerste stappen naar een andere rol van de gemeente (en de veranderende samenleving) zijn gezet. Waar in het begin het accent lag op een adequate invoering en uitvoering van taken ligt nu het accent veel meer op het adequaat monitoren van de uitvoering, het meten van de effecten en het bijsturen van budgetten, mocht dat aan de orde zijn. Niet alleen onze gemeente, maar alle lokale overheden worstelen nog steeds met fouten en onzekerheden in het sociale domein omdat het rijk, de gemeenten, de zorgaanbieders en de Sociale Verzekeringsbank de continuïteit van de zorg voorop hebben gesteld. Daardoor is de kans reëel dat bij de jaarrekening 2015 geen goedkeurende verklaring zal worden afgegeven. Dat is wrang, omdat de oorzaken van die onzekerheden en onduidelijkheden voor een groot deel buiten de macht van de gemeenten liggen.

Behalve de geschetste financiële onzekerheden binnen het sociale domein zijn er nog meer onzekerheden, die het becijferen van een betrouwbaar verloop van de begrotingsresultaten in de weg staan. De kadernota is in principe het instrument, waarmee de budgettaire kaders voor de nieuwe meerjarenbegroting worden uitgezet. Natuurlijk is er altijd een bepaalde mate van financiële onzekerheid, maar nu is die onzekerheid té groot om Uw raad verantwoorde besluiten te laten nemen. Voor het proces betekent dit dat het echte zwaartepunt van de (budgettaire) kaderstelling niet bij de kadernota, maar bij de begroting komt te liggen. Wat vragen wij nu van Uw raad?

- In te stemmen met de resultaten van de evaluatie van de taakstellingen en de financiële consequenties daarvan in de meerjarenbegroting te verwerken;
- De na vaststelling van deze kadernota nog resterende taakstellingen volledig in te vullen. Mocht dat niet of niet-volledig lukken, om wat voor reden dan ook, dan verzoeken wij U om direct een alternatieve dekkingsmaatregel vast te stellen. De huidige begrotingspositie vraagt om een strikte begrotingsdiscipline;
- Twee nieuwe kaders aan de vigerende begrotingskaders toe te voegen, namelijk dat Uw raad alleen nieuw beleid kan entameren c.q. bestaand beleid kan wijzigen indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien en dat de post Onvoorzien pas mag worden ingezet wanneer is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- In te stemmen met een aanpassing van de vigerende Financiële verordening Gemeente Valkenburg aan de Geul 2015 voor wat betreft de aanwending van het budget voor Onvoorzien uitgaven;
- In te stemmen met de in paragraaf 1 en 2 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van de begroting 2016, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen voor dat jaar;
- In te stemmen met de in paragraaf 1 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van bestaand beleid voor de planjaren 2017 tot en met 2020, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen;

- Een besluit te nemen over de in paragraaf 2 van deze kadernota voorgestelde beleidsoevoelingen voor de planjaren 2017 tot en met 2020, zodat wij de financiële consequenties daarvan kunnen betrekken bij de opstelling van de nieuwe meerjarenbegroting;
- Ons college aanvullende begrotingskaders mee te geven voor de duurzame dekking van tekorten. Mocht bij het opstellen van de nieuwe meerjarenbegroting blijken dat ook die aanvullende kaders nog ontoereikend zijn voor het verkrijgen van duurzaam begrotingsevenwicht, dan zullen wij de nieuwe begroting sluitend maken met een bezuinigingsstelpost voor bestaand beleid en een bezuinigingstaakstelling voor nieuw beleid. De eerste bezuinigingsstelpost moet tijdens de behandeling van de begroting op 8 november 2016 concreet worden ingevuld. De taakstelling voor nieuw beleid hoeft pas te worden ingevuld zodra dat nieuw beleid in gang wordt gezet.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

In de kadernota wordt Uw raad inzicht geboden in de maatschappelijke en financiële ontwikkelingen en de doorwerking daarvan op het gemeentelijk beleid, ter voorbereiding op de nieuwe begroting, in dit geval voor de planjaren 2017 tot en met 2020. Door de vele onzekerheden is het op dit moment vrijwel onmogelijk om een betrouwbaar financieel perspectief te presenteren. Met die onzekerheden doelen wij bijvoorbeeld op het verloop van de algemene uitkering, de toekomst van de Polfermolen, de ontwikkelingen op de kop Cauberg, de investeringsopzet van het de Leeuwterrein, de mogelijke consequenties van de vennootschapsplicht en de haalbaarheid van de vastgestelde taakstelling voor het sociale domein. Onze conclusie is dan ook dat deze kadernota eigenlijk te vroeg komt om verantwoorde afwegingen te kunnen maken voor de nieuwe meerjarenbegroting. Het zwaartepunt van de budgettaire kaderstelling zal dan ook bij de behandeling van de begroting komen te liggen, op 8 november 2016.

3. Relatie met bestaand beleid

In artikel 4 van de door Uw raad vastgestelde “Financiële verordening gemeente Valkenburg aan de Geul 2015” is bepaald dat het college elk jaar aan de raad een kadernota presenteert.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Wij volstaan hier met U te verwijzen naar onderdeel 9 van deze raadsnota.

5. Samenwerking

N.v.t.

6. Aanbestedingen

N.v.t.

7. Financiën

Wij volstaan hier met U te verwijzen naar onderdeel 9 van deze raadsnota.

8. Communicatie

De besluiten van Uw raad zullen wij op de gebruikelijke wijze communiceren.

9. Afwegingen en Advies

Een korte terugblik.

Op 10 november 2015 heeft Uw raad de meerjarenbegroting vastgesteld voor de planjaren 2016 tot en met 2019. Wij hebben toen al aangegeven dat de komende jaren in het teken zullen staan van veel veranderingen, die gepaard gaan met personele en maatschappelijke gevolgen. Door al die ontwikkelingen en de doorwerking van de effecten van de recessie is een duurzaam sluitende begroting al lang niet meer vanzelfsprekend.

De lopende meerjarenbegroting sluit met de volgende overschotten:

Planjaar 2016	€	9.037,-
Planjaar 2017	€	49.749,-
Planjaar 2018	€	65.154,-
Planjaar 2019	€	1.920,-

De begroting is dus duurzaam sluitend. Voorwaarde is wel dat alle taakstellingen worden ingevuld. Het gaat dan om een bedrag van afgerond € 2,1 miljoen in 2016, oplopend tot bijna € 3 miljoen in het laatste jaar van deze planperiode. Zo dadelijk voorzien wij alle taakstellingen van een korte toelichting en geven wij een oordeel over de realiteitswaarde van deze besparingsvoorstellen met de kennis van dit moment.

Het financiële perspectief is dus niet écht rooskleurig. Zelfs al worden alle taakstellingen tot de beoogde omvang ingevuld, blijven wij nog worstelen met vele onzekerheden. Bovendien moet er ook nog budgettaire ruimte gecreëerd worden voor de financiering en dekking van nieuwe prioriteiten en voor de oplossing van knelpunten.

Evaluatie van de taakstellingen.

Hierna geven wij U een samenvattend overzicht van de taakstellingen, waarbij wij elke taakstelling voorzien van een korte toelichting.

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Formatie ambtelijke organisatie	381.092	347.328	393.328	393.328	393.328
Kapitaallasten	100.000	100.000	100.000	100.000	100.000
Belastingen en heffingen		8.000	16.000	24.000	24.000
Sociaal domein	1.270.743	1.477.532	1.712.627	1.849.318	1.849.318
Exploitatiebijdrage Polfermolen	85.000	85.000	85.000	210.000	210.000
Verkoop kasteel Oost	27.500	27.500	27.500	27.500	27.500
Verkoop dependance bestuurscentrum	137.490	126.046	144.137	128.283	128.283
Verkopen overige eigendommen	34.700	34.700	34.700	34.700	34.700
Bijdrage ZLSM			187.500		
Exploitatie Geulpoot		60.000	60.000	60.000	60.000
Openbare verlichting	25.000	25.000	37.500	37.500	37.500
Subsidie VVV		79.000	79.000	79.000	79.000
Subsidie bibliotheek	25.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Totaal	2.086.525	2.420.106	2.927.292	2.993.629	2.993.629

Formatie ambtelijke organisatie.

Van de door de raad vastgestelde taakstelling resteert nog een bedrag van € 381.000,- in 2016, oplopend tot ruim € 393.000,- in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Daar waar formatieruimte via natuurlijk verloop ontstond, is formatie gestreept. Alleen op deze wijze kan de taakstelling, die de afgelopen jaren is opgelopen tot maar liefst 11% van de totale formatieruimte, worden gerealiseerd.

Zoals het er nu naar uitziet, halen wij de door de raad vastgestelde financiële doelstelling, waarbij wij er wel van uitgegaan dat de openstaande formatieruimte bij de griffie ook wordt ingeleverd. Incidenteel moet wel de exploitatiereserve personeel worden ingezet, dit jaar waarschijnlijk voor een bedrag van € 104.000,-. Door de opgelegde formatieve taakstelling van 11% zijn er geen mogelijkheden meer om binnen de P-begroting met middelen te schuiven om zodoende andere formatieve knelpunten op te lossen dan wel projecten in gang te zetten, die moeten leiden tot efficiënter werken of noodzakelijk zijn vanwege de implementatie van wetswijzigingen (Omgevingswet). Verderop in deze nota vragen wij dan ook extra middelen om deze slag te kunnen maken.

Kapitaallasten.

De afgelopen jaren bleven de feitelijke kapitaallasten steeds achter bij de vooraf gecalculeerde bedragen. Gelet op de actuele rentelasten en op het uitvoeringstempo van het investeringsprogramma is de verwachting dat deze taakstelling ook dit jaar weer gerealiseerd wordt.

Belastingen en heffingen.

De daarvoor in aanmerking komende belastingen en heffingen worden jaarlijks geïndexeerd. Hiermee wordt een bedrag gegenereerd van € 8.000,- in het eerste jaar, oplopend tot € 24.000,- in het laatste jaar van het oude begrotingstijdvak. De O.Z.B.-opbrengst stijgt in 2017 en 2018 jaarlijks met 3%. Vanaf het planjaar 2019 is dat percentage weer verlaagd tot 1,5% per jaar. Bij het bepalen van de nieuwe tarieven wordt met deze taakstelling rekening gehouden.

Sociaal domein.

Eén van de door de raad vastgestelde begrotingskaders is dat de taken, die het rijk heeft gedecentraliseerd, budgettair-neutraal worden uitgevoerd. Willen wij de baten en lasten binnen het sociale domein in evenwicht houden, dan zullen wij een besparing moeten realiseren van ruim € 1.270.000,- in 2016, oplopend tot afgerond € 1.850.000,- in het planjaar 2020. Wanneer wij de voorlopige cijfers van 2015 vergelijken met de voorgedragen ramingen voor het planjaar 2016, dan verwachten wij dat de voor dit jaar geraamde taakstelling zal worden ingevuld. Voorwaarde is natuurlijk wel:

- a. dat het aantal uitkeringen stabiel blijft;
- b. dat de nu voor 2016 geraamde decentralisatie-uitkering niet in negatieve zin door het rijk wordt gecorrigeerd;
- c. de definitieve afrekening over 2015 met de zorgaanbieders in de pas loopt met de in de jaarrekening verwerkte prognoses.

De decentralisatie-uitkering daalt in deze planperiode verder, uiteindelijk met een bedrag van bijna € 600.000,-. Cumulatief sluit de taakstelling dan op een bedrag van ruim € 1,8 miljoen. Op termijn zijn dus aanvullende maatregelen noodzakelijk om de financiële doelstelling te realiseren. Want dat is en blijft het uitgangspunt.

Exploitatiebijdrage Polfermolen.

De taakstellend geraamde besparing van € 85.000,- op de gemeentelijke exploitatiebijdrage is in 2015 niet gerealiseerd. Sterker nog, wij hebben deze bijdrage zelfs met € 25.000,- moeten ophogen om een negatieve vermogenspositie bij de exploitatiemaatschappij te voorkomen. De exploitatie van de Polfermolen drukte in 2015 voor een bedrag van bijna € 1,7 miljoen op de gemeenterekening, en dat is meer dan 100 euro per inwoner.

Niet alleen de cijfers over 2015, maar ook de actuele financiële stand van zaken geven ons weinig hoop dat de taakstelling in 2016 wél volledig gerealiseerd wordt, tenzij er drastische maatregelen worden genomen. Ook die zullen echter voor het lopende planjaar nog niet volledig het beoogde financiële effect sorteren. Met de directie van de Polfermolen zijn mogelijke besparingsopties uitgewerkt en al deels geïmplementeerd. Als alles meezit, kan dit jaar € 60.000,- bespaard worden. Wij houden in deze kadernota dus rekening met een verlies van € 25.000,-.

Verkoop kasteel Oost.

Via de Gebiedsontwikkeling Maastricht-Valkenburg is een subsidie toegekend van € 500.000,- voor het kwalitatief op niveau brengen van kasteel Oost en het omliggende park. Uw raad heeft eenzelfde bedrag beschikbaar gesteld, waaraan de voorwaarde is gekoppeld dat de verkoopprijs van het gebouwencomplex (minimaal) gelijk moet zijn aan de gemeentelijke inbreng. De investering vindt pas plaats zodra een gegadigde bereid is om het complex tegen deze conditie te verwerven. Budgettair gezien is er dus geen risico.

Verkoop dependance bestuurscentrum.

De voor dit jaar geraamde besparing zal niet volledig gehaald worden, omdat een aantal kosten blijft doorlopen tot de feitelijke overdracht van het gebouw, zoals energie, schoonmaak en verzekeringen. Die incidentele kosten zullen wij putten uit de frictiekostenvergoeding, die wij ontvangen van de gemeente Maastricht in verband met de toetreding tot de Gemeenschappelijke Regeling Centrumgemeente. Het gebouw is inmiddels verkocht, zodat de taakstelling vanaf 2017 volledig wordt ingevuld.

Verkopen overige eigendommen.

Wij proberen deze taakstelling jaarlijks in te vullen door incidentele verkopen van eigendommen.

Bijdrage ZLSM.

Op 12 november 2013 heeft Uw raad besloten om de provincie Limburg tegemoet te komen in de kosten van achterstallig en groot onderhoud van de spoorweginfrastructuur en het onroerend goed, dat in eigendom is overgegaan van de ZLSM naar de provincie. Het gaat om een bijdrage van € 375.000,-. De helft van dat bedrag is inmiddels betaald. De tweede termijn wordt in 2018 betaalbaar gesteld. Hiervoor moet nog dekking gevonden worden.

Exploitatie Geulpoort.

De Geulpoort, zowel de kiosk als het poortgebouw, zijn in 2015 opgeleverd. De eerste opzet was om de kiosk commercieel te verhuren, waarbij de huurder het eerste-lijn-beheer van het poortgebouw op zich zou nemen. Toen was er nog geen visie ontwikkeld over de toegang van het gebouw, dus vrije openstelling of entreeheffing. Bij de behandeling van de begroting 2016 heeft de raad besloten om entree te heffen. Hiervoor werd een taakstelling opgenomen van € 60.000,-.

Vrij snel werd duidelijk dat het niet wenselijk en vooral niet efficiënt is om het poortgebouw zelf te exploiteren. Wij hebben dan ook de onderhandelingen geopend met een in de exploitatie geïnteresseerde marktpartij, uiteraard met respectering van de vigerende aanbestedingsregels.

Deze gesprekken zijn een tijdje geleden afgerond en de gemaakte afspraken zijn inmiddels contractueel vastgelegd. Wij verwachten dat deze afspraken jaarlijks een bedrag van € 30.000,- aan inkomsten zullen genereren. Wel moeten wij een voorziening treffen voor groot onderhoud, waaraan jaarlijks € 15.000,- gedoteerd moet worden. Zodoende kan van de taakstelling slechts € 15.000,- per jaar ingevuld worden, een verlies dus van € 45.000,-.

Openbare verlichting.

Het realiseren en in stand houden van openbare verlichting is geen wettelijke verplichting. De gemeente is in beginsel wel aansprakelijk voor door derden geleden schade wanneer de uitrusting van de weg niet voldoet aan de eisen, die redelijkerwijs daaraan gesteld mogen worden. Er bestaat dus voldoende beleidsvrijheid om taakstellend een bezuiniging door te voeren van € 25.000,- in 2016, oplopend tot € 37.500,- vanaf 2018. Hoe deze bezuiniging zou kunnen worden gerealiseerd, is op 10 mei 2016 in de raadsadviescommissie SOB gepresenteerd. De commissie heeft ons college verzocht om nog dit jaar met een voorstel te komen, inhoudende de volledige omschakeling op LED-verlichting. In dit voorstel zal de taakstellende bezuiniging worden verwerkt.

Subsidie VVV.

- Op 9 november 2010 is besloten om met ingang van het planjaar 2011 structureel € 30.000,- op het subsidie te bezuinigen. Die maatregel werd genomen, omdat het rijk een korting van 10% had doorgevoerd op de algemene uitkering uit het gemeentefonds.
- Op 13 november 2012 is besloten om ingaande het planjaar 2017 structureel € 29.000,- te bezuinigen. Dit besparingsvoorstel werd gebaseerd op dezelfde argumenten.
- Bij de behandeling van de kadernota 2014 heeft Uw raad een meerjarig dekkingsplan vastgesteld voor het verkrijgen van duurzaam begrotingsevenwicht, waarin ook de VVV een bijdrage moest leveren en wel voor bedrag van € 50.000,- ingaande 2017.

Voor het planjaar 2017 staat dus nog een taakstelling van € 79.000,-, waarop naar nu blijkt € 29.000,- gecorrigeerd moet worden. Deze mutatie verwerken wij in de voorliggende kadernota.

Subsidie bibliotheek.

Bij de behandeling van de kadernota 2014 heeft Uw raad besloten om in 2016 € 25.000,- op deze subsidie te korten, oplopend tot structureel € 50.000,- vanaf het planjaar 2017. De bibliotheek is hiervan op de hoogte gesteld.

Samenvattend overzicht resultaten evaluatie taakstellingen:

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Formatie ambtelijke organisatie	-104.000				
Inzet exploitatiereserve personeel	104.000				
Exploitatiebijdrage Polfermolen	-25.000				
Bijdrage ZLSM			-187.500		
Exploitatie Geulpoort		-45.000	-45.000	-45.000	-45.000
Subsidie VVV		-29.000	-29.000	-29.000	-29.000
Totaal	-25.000	-74.000	-261.500	-74.000	-74.000

De begrotingskaders.

Algemeen.

- Externe begeleidingskosten van grote projecten worden gedekt door extra inkomsten uit bouwleges;
- Wanneer zich na de vaststelling van de begroting nieuwe prioriteiten aandienen, dient het college in eerste instantie binnen het desbetreffende programma naar financiële dekking te zoeken. De raad heeft altijd het recht om prioriteiten aan te passen of eerder vastgestelde kaders bij te stellen;
- Indien een tekort ontstaat door een verlaging van de algemene uitkering moet een integrale afweging van alle beleid plaatsvinden;
- Gemeentelijke producten en diensten zijn in beginsel kostendekkend;
- De tarieven van de hondenbelasting, de begrafenisrechten, de precariobelasting en de leges worden jaarlijks geïndexeerd met een gemiddeld percentage van 1,5%. Het tarief van de parkeerboete wordt jaarlijks verhoogd tot het wettelijk toegestane maximum;
- De rioolheffing blijft (vooralnog) bevroren op het peil van 2015. Dat geldt ook voor de afvalstoffenheffing;
- De opbrengst van de Onroerende-zaakbelastingen stijgt in de planjaren 2016 tot en met 2018 met 3%, exclusief areaaluitbreiding. Vanaf 2019 wordt dat percentage verlaagd tot 1,5%;
- De in de meerjarenbegroting verwerkte ramingen voor onderhoud van kapitaalgoederen moeten zoveel mogelijk met actuele onderhoudsplanningen zijn onderbouwd;
- De gedecentraliseerde taken worden uitgevoerd met de daarvoor door het rijk beschikbaar gestelde budgetten.

Wij stellen Uw raad voor om aan deze algemene begrotingskaders een nieuw kader toe te voegen, namelijk dat Uw raad alleen nieuw beleid aan de begroting kan toevoegen c.q. bestaand beleid kan wijzigen indien U direct voorziet in de dekking van de daarmee gemoeide kosten.

Bedrijfsvoering en gemeentelijke dienstverlening.

Er wordt gestreefd naar een kleine en vooral slagvaardige organisatie, waarbij op samenwerking of uitbesteding wordt ingezet als daarmee kostenbesparingen en/of continuïteitsverbeteringen kunnen worden gerealiseerd. De bedrijfsvoeringskosten worden jaarlijks geïndexeerd, waarbij de loonkosten worden afgestemd op de meest recente CAO.

Centrumplan.

De gemeentelijke bijdrage is gemaximeerd op € 6,1 miljoen.

Het financiële perspectief.

Het schetsen van een betrouwbaar financieel perspectief is door de vele onzekerheden een nagenoeg onmogelijke opgave. Enerzijds wordt dat veroorzaakt door externe factoren en anderzijds hangt dat samen met nieuwe prioriteiten, die eraan staan te komen en waarvan de financiële impact nog onvoldoende in beeld kan worden gebracht. Voor het proces betekent dit dat het echte zwaartepunt van de (budgettaire) kaderstelling niet bij deze kadernota, maar bij de begroting komt te liggen. Uiteraard nemen wij U zo dadelijk wel mee in de financiële informatie, die nu bij ons college bekend is. Daarbij betrekken wij ook nieuw beleid, dat wij graag zouden willen prioriteren.

Wij hebben de lopende meerjarenbegroting op hoofdlijnen doorgelicht, onder andere aan de hand van de jaarcijfers 2015. Van de resultaten van die exercitie doen wij U in paragraaf 1 verslag. In paragraaf 2 geven wij U een samenvatting van de nieuwe prioriteiten, waarover Uw raad zich kan uitspreken. In paragraaf 3 hebben wij de omvang van de bezuinigingsopgave voor U berekend, met de kennis van dit moment.

In paragraaf 4 geven wij U een samenvattend overzicht van risico's, die het financiële perspectief nog substantieel kunnen beïnvloeden. In paragraaf 5 tenslotte vindt U onze conclusies en voorstellen.

Paragraaf 1: De lopende meerjarenbegroting.

Naast een beoordeling van de realiteitswaarde van de taakstellingen, waarover wij U zo net hebben gerapporteerd, is ook de rest van de begroting op hoofdlijnen doorgelicht en dan met name op die onderdelen, die er budgettair toe doen. Hiervan doen wij U nu verslag.

1. De algemene uitkering uit het gemeentefonds.

De belangrijkste inkomstenbron voor gemeenten is de algemene uitkering uit het gemeentefonds. In de meerjarenbegroting, zoals die op 10 november 2015 door Uw raad is vastgesteld, is de hoogte van die uitkering begroot aan de hand van verkregen informatie uit de septembercirculaire van dat jaar. Hoewel deze circulaire leidend blijft totdat de juni-circulaire van 2016 verschijnt, is er toch al een aantal ontwikkelingen te melden, die een negatief effect zullen hebben op de uiteindelijke bedragen, die wij gaan ontvangen.

De jaarlijkse ontwikkeling van de omvang van het gemeentefonds wordt sinds 1995 bepaald door de normeringssystematiek, waarbij het fonds is gekoppeld aan de ontwikkeling van de uitgaven van het rijk, de netto gecorrigeerde rijksuitgaven. De jaarlijkse toe- en afname van het gemeentefonds, die voortvloeit uit de koppeling aan de rijksuitgaven, wordt het accres genoemd. Het Centraal Planbureau voorspelt dat de economische groei achterblijft bij de verwachtingen. En dat heeft negatieve gevolgen voor het accres. Wij kunnen dat helaas op dit moment nog niet in een bedrag vertalen, maar de eerste tekenen zijn niet positief. Wat is wel al bekend?

- Jaarlijks boekt het rijk op basis van het Regeerakkoord een korting in voor (minder) apparaatskosten als gevolg van de opschaling van het lokaal bestuur. Die maatregel kost onze gemeente jaarlijks € 60.000,-. Met deze tegenvaller is in de planjaren 2016 tot en met 2019 rekening gehouden, in 2020 (laatste jaar nieuwe planperiode) nog niet.
- Wanneer Stella Maris medio 2018 uit onze gemeente vertrekt, daalt de algemene uitkering vanaf dat jaar met een bedrag van naar schatting € 100.000,-, oplopend tot € 205.000,- in de jaren daarna. Wij zijn overigens in gesprek met Stella Maris om te bezien of een langer verblijf tot de mogelijkheden behoort.

2. Inflatiecorrectie en loonkostenontwikkeling.

Omdat wij de algemene uitkering in lopende prijzen ramen, moeten wij de lasten indexeren. Dat spreekt voor zich. In onze begroting houden wij rekening met een gemiddeld indexpercentage van 1,5% per jaar. Dat kost jaarlijks € 175.000,-. Hiermee is in de planjaren 2016 tot en met 2019 rekening gehouden, in 2020 (laatste jaar nieuwe planperiode) nog niet. De bijdragen aan Gemeenschappelijke Regelingen worden afgestemd op de desbetreffende begrotingen.

In april 2016 is overeenstemming bereikt over een nieuwe CAO voor gemeenteambtenaren. Deze nieuwe CAO is ingegaan op 1 januari 2016 en loopt tot 1 mei 2017. Er is een generieke salarismutatie overeengekomen van 3% per 1 januari 2016 en 0,4% met ingang van 1 mei 2017. Aangezien in onze begroting is gerekend met een loonkostenstijging van circa 1,8% per jaar moet de raming worden bijgesteld en wel als volgt:

Planjaar 2016	€	60.000,-
Planjaar 2017	€	113.500,-
Planjaar 2018	€	167.000,-
Planjaar 2019	€	220.500,-
Planjaar 2020	€	399.000,-

3. Invoering vennootschapsbelastingplicht overheidsbedrijven.

Hoewel de VbP op 1 januari 2016 in werking is getreden, bestaan er nog steeds veel onduidelijkheden. De wet kent veel open normen. De landelijke werkgroepen, waarin het ministerie van Financiën, het ministerie van Binnenlandse zaken, de Belastingdienst en de koepelorganisaties van de lokale overheden zijn vertegenwoordigd, hebben tot dusverre nog weinig richtlijnen ontwikkeld. Voor onze gemeente is vooral de parkeerexploitatie een belangrijk item. Tot dusverre zijn wij er steeds vanuit gegaan dat Vbp-plicht aan de orde kan zijn wanneer er sprake is van BTW-plicht. Hierover echter hebben wij nog geen zekerheid verkregen. Maar ook op andere terreinen, waar wij als overheid in concurrentie kunnen treden met een marktpartij, bestaan er nog onzekerheden. Wanneer wij met de samenstelling van de nieuwe begroting aan de slag gaan, hopen wij dat er dan meer duidelijkheid is. Wij taxeren het financiële risico op € 300.000,-. Vooralsnog volstaan wij met een p.m.-raming.

4. Onkruidbestrijding op verhardingen en bestrijding overlast lindespintmijt.

Met ingang van 31 maart 2016 mogen professionele gebruikers geen gewasbeschermingsmiddelen meer toepassen op verhardingen. Dat besluit heeft direct grote gevolgen voor de wijze waarop onkruidbestrijding op verhardingen door gemeenten en hoveniers uitgevoerd kan worden. De gangbare alternatieven voor chemische onkruidbestrijding zijn mechanische en thermische onkruidbestrijding. Hieronder vallen methoden als branden, heet water, hete lucht en borstelen. Het voordeel van deze methoden is dat ze minder schadelijk zijn voor het milieu en daarmee een positieve bijdrage leveren aan de kwaliteit van grond- en oppervlaktewater. Een derde alternatieve methode is het handmatig verwijderen van onkruid. Dat is eveneens milieuvriendelijk, maar wel zeer arbeidsintensief. Om aan de nieuwe wetgeving te voldoen, moet het onderhoudscontract voor de openbare ruimte worden aangepast. Deze contractwijziging vergt op basis van een ontvangen offerte € 100.000,- per jaar. Wij stellen Uw raad voor om dat bedrag structureel aan de begroting toe te voegen.

Door de afscheiding van honingdauw veroorzaken luizen al jarenlang overlast. Dat is met name in de Lindenlaan het geval. De bestrijding kost jaarlijks een bedrag van € 12.500,-. Dat bedrag is in 2016 geput uit de post Onvoorzien.

5. Onderhoud begraafplaats Cauberg.

Wij hebben een onderzoek laten instellen naar de bouwkundige staat van de galarijgraven. Daaruit is gebleken dat met de renovatie van deze graven een bedrag is gemoeid van € 413.000,-. Deze investering vertaalt zich in een jaarlast van € 41.300,-. Aangezien er geen voorziening voor groot onderhoud is gevormd, zal er nu structurele begrotingsruimte gecreëerd worden. Omdat de begrafenisrechten markconform zijn, moet er dekking vanuit de algemene middelen plaatsvinden. Onderzocht zal worden in hoeverre de exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen meer kostendekkend kan worden gemaakt.

Ook de wegen en paden verkeren niet meer in een optimale toestand. Wij willen hiernaar een onderzoek laten instellen. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 10.000,-. Ons voorstel is om ook dat bedrag aan de lopende begroting toe te voegen.

6. Kasteel oost.

Zoals Uw raad bekend, zijn wij doende met de verkoop van kasteel Oost. Tot het moment van verkoop blijven wij geconfronteerd met kosten, waarmee in de lopende begroting geen rekening is gehouden. Het gaat dan met name om stookkosten, kosten van lopende onderhoudscontracten en reparatiekosten. Voorkomen moet worden dat het kasteel verder in verval raakt. Voor het kunnen opvangen van deze kosten is in 2016 en 2017 nog een budget nodig van € 24.000,- per jaar.

7. Cofinanciering onderzoek Cofely.

In de vergadering van 15 februari 2016 heeft Uw raad ingestemd met ons voorstel om voor een bedrag van € 50.000,- te participeren in de kosten van onderzoek naar de realisatie van een High Tech Centrum op de Cauberg. Uw raad heeft besloten om de dekking van dat bedrag bij deze kadernota te betrekken.

8. Eenmalige uitkering gemeenschapshuizen.

Eveneens in de vergadering van 15 februari 2016 heeft Uw raad de gemeenschapshuizen Broekhem, Houthem, Berg en Terblijt, Vilt en Sibbe/IJzeren een subsidie van elk € 10.000,- in het vooruitzicht gesteld in navolging van een eerder toegekend subsidie aan het gemeenschapshuis in Schin op Geul. In totaal gaat het dus om een subsidiebedrag van € 50.000,-. Wij stellen Uw raad voor om deze kosten te putten uit de reserve sociaal domein.

9. Onderhoud buitensportcomplexen.

Bij de behandeling van de begroting 2016-2019 heeft Uw raad een motie aangenomen over het accommodatiebeleid. Omdat het budget voor regulier onderhoud de afgelopen jaren te krap is gebleken, heeft Uw raad ons college opdracht gegeven te onderzoeken met welk bedrag het nu geraamde onderhoudsbudget moet worden bijgesteld. Op basis van de feitelijke uitgaven in de afgelopen jaren is becijferd dat het onderhoudsbudget vanaf het planjaar 2016 structureel met € 40.000,- moet worden opgehoogd. In die berekening is meegenomen dat 2 natuurgrasvelden worden vervangen door 2 kunstgrasvelden en dat als gevolg van een sterke afname van het ledenaantal van de voetbalvereniging in Houthem één van de twee voetbalvelden op het sportcomplex aldaar kan komen te vervallen.

10. Stabiliteitsanalyse Geulhemmergroeve.

In de vergadering van 30 mei 2016 heeft Uw raad een krediet gevoteerd van € 41.000,- voor het instellen van een stabiliteitsonderzoek van het gebied onder het sportcomplex van de VV Berg '28. Conform Uw besluit moet de dekking van die kosten bij deze kadernota worden betrokken.

11. Inburgering en integratie.

Het aantal personen, dat wij conform de taakstelling huisvesting statushouders moeten huisvesten, neemt fors toe. Daar komt nog de verplichting bij om statushouders een participatieverklaring te laten behalen. Die verplichting is neergelegd in het Bestuursakkoord verhoogde asielstroom van eind 2015. Als compensatie krijgen wij een hogere bijdrage van het rijk per volwassen statushouder, die geplaatst wordt. Niet elke statushouder wordt geplaatst.

Uitgaande van 80 statushouders, waarvan 50% volwassenen, is een aanvullend budget nodig van € 41.000,-. Dat bedrag is als volgt berekend:

Kosten maatschappelijke begeleiding volwassenen	€ 57.000,-
Kosten maatschappelijke begeleiding kinderen	€ 29.000,-
Participatieverklaring volwassenen	€ 60.000,-
Totale kosten	€ 146.000,-
Inkomsten COA	-€ 95.000,-
Per saldo	€ 51.000,-
Huidig budget	-€ 10.000,-
Aanvullend benodigd	€ 41.000,-

Wij stellen Uw raad voor om de taakstelling sociaal domein structureel met laatstgenoemd bedrag te verhogen.

12. Gedachteniskapel.

De directe omgeving van de gedachteniskapel aan de Cauberg is dringend aan renovatie toe. Voorts ontbreekt een hellingbaan, waardoor de kapel nauwelijks voor mindervaliden bereikbaar is. Naast de aanleg van een hellingbaan, dienen de verharding, vlaggenmasten en verlichting te worden vervangen. Ook de beplanting aan de voorzijde is aan renovatie toe. De gehele renovatie kost naar schatting € 45.000,-. Het is de bedoeling om de noodzakelijke werkzaamheden in eigen beheer uit te laten voeren en dan met name door de WOZL-gedetacheerden. Er zal zoveel als mogelijk gebruik worden gemaakt van restanten basaltverharding, die beschikbaar zijn vanuit het Centrumplan. Voor de werkzaamheden, die niet door de eigen dienst kunnen worden verricht, is een krediet nodig van € 15.000,-.

13. Verbod op asbesthoudende daken.

Op 1 januari 2016 is een wijziging van het Asbestverwijderingsbesluit 2005 in werking getreden. Daarin is bepaald dat particulieren, bedrijven en overheidsinstellingen vanaf 2024 geen asbestdaken meer mogen bezitten. De Staatssecretaris heeft onze gemeente opdracht gegeven om vanaf 2016 in actie te komen. Voor de verwijdering van asbestdaken is vanaf 4 januari 2016 een subsidieregeling van kracht, die eigenaren van gebouwen met asbesthoudende daken de mogelijkheid biedt om een renovatiesubsidie aan te vragen. Eén van de subsidievoorwaarden is dat de werkzaamheden door een gecertificeerd bedrijf worden uitgevoerd. Deze subsidieregeling is in het leven geroep om de sanering te versnellen. Voor het opstellen van een inventarisatie en voor de ontwikkeling van nieuw beleid dienen wij externe capaciteit in te huren. De daaraan verbonden kosten zijn moeilijk in te schatten. Wij gaan er in dit stadium van de begrotingsvoorbereiding vanuit dat € 15.000,- voldoende is om deze werkzaamheden uit te laten voeren. Wij stellen U voor om dat bedrag aan de lopende begroting toe te voegen.

14. Bijdrage WOZL planjaren 2016 tot en met 2020.

Het dagelijks bestuur van WOZL heeft besloten om de bonus-malusregeling met ingang van het planjaar 2016 af te schaffen omdat een meerderheid van de deelnemende gemeenten van oordeel is dat door deze regeling ongewenste verschuivingen optreden in de bijdragen van de deelnemers. Dat besluit heeft voor onze gemeente, die geen voorstander van afschaffing was, aanzienlijke gevolgen. Op basis van de onlangs geactualiseerde meerjarenbegroting van WOZL, waarin ook met de optredende verschuivingen tussen de gemeenten als gevolg van de bonus-malusverrekening rekening wordt gehouden, participeren wij voor de volgende bedragen in de Gemeenschappelijke Regeling:

Planjaar 2016	€ 143.116,-
Planjaar 2017	€ 114.041,-
Planjaar 2018	€ 120.531,-
Planjaar 2019	€ 148.964,-
Planjaar 2020	€ 150.454,-

Op basis van de oude regeling, dus vóór de afschaffing van de bonus-malusregeling, waren in de genoemde planjaren de volgende bedragen begroot:

Planjaar 2016	€ 5.645,-
Planjaar 2017	€ 5.591,-
Planjaar 2018	€ 8.400,-
Planjaar 2019	€ 14.406,-
Planjaar 2020	€ 14.406,-

De bonus-malusregeling pakte voor onze gemeente behoorlijk positief uit omdat wij destijds verhoudingsgewijs veel WOZL-medewerkers hebben overgenomen. Een belangrijk deel van de lagere bijdrage, die wij voortaan aan de WOZL zouden gaan betalen, is ingezet voor de groensector. Per saldo ging het om een bedrag van € 65.832,-.

Nu de bonus-malusregeling is komen te vervallen en onze bijdrage aan de WOZL daardoor weer fors hoger wordt, gaan wij de mogelijkheden bezien of dat bedrag vanaf 2017 weer ten laste van de voor groenvoorziening beschikbare budgetten kan worden gebracht. Mocht dat lukken, dan komen de resterende tekorten ten laste van het sociale domein.

Concreet gaat het dan om de volgende bedragen:

Planjaar 2016	€ 137.471,-
Planjaar 2017	€ 42.618,-
Planjaar 2018	€ 46.299,-
Planjaar 2019	€ 68.726,-
Planjaar 2020	€ 70.216,-

15. Jaarrekening 2015 en meerjarenbegroting 2017-2020 van de Veiligheidsregio.

Conform de Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg heeft het Dagelijks bestuur onlangs de jaarrekening 2015 overgelegd. Die jaarrekening sluit met een positief saldo van € 109.721,-, dat aan de deelnemende gemeenten wordt gerestitueerd. Conform de bestuurlijk vastgelegde afspraken voor de indexering van loon- en prijsindex over 2014 en 2015 wordt een bedrag van € 117.940,- aan de deelnemende gemeenten in rekening gebracht. Per saldo is er dus een bedrag verschuldigd van € 8.219,-. Onze bijdrage is € 230,-. Dat bedrag is in onze jaarrekening van 2015 verwerkt.

Dat geldt niet voor de vrijval van de egalisatiereserve bezuinigingen. Deze reserve is in 2012 gevormd en wordt ingezet om de voordelige en nadelige verschillen per boekjaar tussen de geraamde en de gerealiseerde bezuinigingen te egaliseren. Voor 2015 was voorzien om € 661.000,- aan deze reserve te onttrekken. Omdat de voor 2015 afgesproken bezuinigingen volledig zijn gerealiseerd, hoeft die onttrekking niet plaats te vinden. Dat bedrag valt dan ook vrij ten gunste van de deelnemende gemeenten. Voor onze gemeente betekent dat een meevaller van € 18.508,-. Wij stellen Uw raad voor om dat bedrag toe te voegen aan de algemene middelen.

Het dagelijks bestuur van de Veiligheidsregio heeft ook de meerjarenbegroting overgelegd, die betrekking heeft op de planjaren 2017 tot en met 2020. De daarin van onze gemeente gevraagde bijdragen wijken af van de ramingen in onze meerjarenbegroting. Concreet gaat het dan om de volgende bedragen:

Planjaar 2017	-€ 2.540,-
Planjaar 2018	-€ 4.337,-
Planjaar 2019	-€ 6.175,-
Planjaar 2020	-€ 31.789,-

De laatste afwijking wordt met name door de indexering van de bijdrage veroorzaakt. Die bedraagt € 25.614,-. Dat bedrag belast het meerjarenperspectief. De overige mutaties kunnen binnen het desbetreffende product worden opgevangen.

16. Essent.

a. Verkoop Vennootschap BV.

In het kader van de verkoop van Essent aan RWE is een aantal garanties en vrijwaringen afgegeven aan RWE. Het merendeel daarvan is overgedragen aan de Verkoop Vennootschap BV. Ter verzekering van de betaling van eventuele schadeclaims heeft RWE destijds bedongen dat een deel van de verkoopopbrengst door de verkopende aandeelhouders gedurende een bepaalde tijd in het General Escrow Fonds wordt aangehouden.

Op 1 april 2011 is het eerste deel (minus de op dat moment ingediende claims), zijnde een bedrag van € 360 miljoen, uit de General Escrow vrijgevallen. Dat bedrag is destijds naar rato van het aandelenbelang in de Verkoop Vennootschap uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Na die vrijval resteerde er nog een bedrag van € 440 miljoen in dat fonds. Van laatstgenoemd bedrag is in 2014 € 327 miljoen uitgekeerd. Het restant van € 113 miljoen is gereserveerd voor schadeclaims.

Naar nu blijkt, is met de afwikkeling van die claims een bedrag gemoeid van € 29,8 miljoen. Het nog resterende bedrag van € 83,2 miljoen wordt aan de aandeelhouders uitgekeerd. Voor onze gemeente betekent dat een meevaller van afgerond € 173.000,-. Daarbovenop wordt nog een bedrag van ruim € 8,6 miljoen uitgekeerd vanuit een ander fonds. Hierin participeert onze gemeente voor een bedrag van € 18.000,-.

b. Dividenduitkering Enexis.

Overeenkomstig de statuten staat de winst, voor zover die niet wordt gereserveerd, ter vrije beschikking van de Algemene Vergadering van Aandeelhouders. Aanvullend op deze statutaire bepalingen is met de aandeelhouders overeengekomen dat het uit te keren dividend maximaal 50% van de nettowinst zal bedragen, waarbij een minimumniveau van jaarlijks € 100 miljoen wordt nagestreefd. Dit dividendbeleid zorgt ervoor dat de aandeelhouders een voorspelbaar en stabiel dividend kunnen verwachten.

In 2015 is een winst behaald van € 223,1 miljoen, waarvan € 111,6 miljoen ten gunste is gebracht van de algemene reserve. Het restant is uitgekeerd. Dat komt neer op € 0,75 per aandeel. Wij beschikken over 311.850 aandelen, zodat de uitkering afgerond € 234.000,- bedraagt. Dat is € 25.000,- meer dan geraamd.

c. Aflossing lening.

Enexis heeft aangegeven een lening 6 maanden eerder te willen aflossen. Bij de huidige rentestanden is dat begrijpelijk. Voor onze gemeente brengt die actie echter een nadeel met zich mee van afgerond € 24.000,-.

Cumulatief betekent het vorenstaande dat een meevaller kan worden ingeboekt van € 192.000,-. Wij stellen Uw raad voor om dat bedrag toe te voegen aan de algemene middelen.

17. Dividend BNG.

De Raad van Bestuur van de BNG Bank kijkt tevreden terug op het jaar 2015. De doelstellingen op het gebied van rendement en marktaandeel zijn gerealiseerd en mede dankzij een toename van de nettowinst verstevigde de bank haar eigen vermogen. Over het jaar 2015 is een nettowinst van € 226 miljoen beschikbaar voor dividend en toevoeging aan reserves. Voorgesteld wordt om 25% van de winst na belasting uit te keren. Dat komt neer op een dividendbedrag van € 57 miljoen. Per aandeel vertaalt zich dat in € 1,02. Wij beschikken over 21.060 aandelen, zodat wij dit jaar een uitkering tegemoet kunnen zien van afgerond € 21.500,-. Dat is € 9.700,- meer dan geraamd. Wij stellen Uw raad voor om deze meevaller ten gunste te brengen van de algemene middelen.

18. Tijdelijke inhuur.

De bezuinigingstaakstelling voor onze ambtelijke organisatie kan niet los worden gezien van externe ontwikkelingen, inhoudelijke keuzes op de verschillende beleidsterreinen en de wijze waarop wij de organisatie willen inrichten. Alles zelf blijven doen is geen optie en dus streven wij naar een kleine en vooral slagvaardige organisatie, die regie voert en waarbij de uitvoering door derden wordt verricht. De heffing en invordering van de belangrijkste gemeentelijke belastingen is ondergebracht bij de BsGW en vanaf 1 januari 2016 is de uitvoering van de WWB en de WMO overgenomen door de gemeente Maastricht. Het beheer van de oude archieven is eveneens uit huis geplaatst, evenals de dienstverlening, die daarbij hoort. Pas geleden hebben wij besloten om de bouwvergunningen te digitaliseren. Deze investering verdient zich binnen twee jaar terug en tegelijkertijd krijgt de kwaliteit en de efficiency van de dienstverlening een enorme impuls.

Deze veranderingen zijn nu al merkbaar binnen de bedrijfsvoering. Maar de ontwikkelingen vragen ook om een nieuwe visie op de overige terreinen. Er moeten verdere professionaliseringslagen worden gemaakt én er is veel meer aandacht nodig voor de digitalisering van werkprocessen, het werken met een concernplanning en het sturen op meerjarige resultaten door nog meer aandacht te besteden aan de Planning en Controlcyclus en de HR-cyclus. Hoewel wij er nog steeds vanuit gaan dat wij de door Uw raad vastgestelde besparingen op de ambtelijke organisatie structureel kunnen realiseren, ontstaan er wel knelpunten, die om een oplossing vragen. En daarvoor is geld nodig. Voor het planjaar 2016 gaat het per saldo om een bedrag van € 198.000,-.

Dat bedrag is als volgt opgebouwd:

- a. Binnen de huidige formatie kan onvoldoende tijd worden vrijgespeeld voor het binnenhalen van subsidies. Het gaat dan bijvoorbeeld om regionale projecten, zoals het Nationaal landschap, verkeer en mobiliteit. Bovendien moet de regie op de beleidsmatige vormgeving van het parkeren worden opgepakt. Om aan die zaken invulling te kunnen geven, is een bedrag nodig van € 70.000,-. Het structureel openstellen van een functie, waarin die taken zijn ondergebracht, zou aan de orde kunnen zijn wanneer de daaraan verbonden kosten ook structureel aan projecten kunnen worden toegerekend. Vooralsnog zien wij daartoe geen mogelijkheden. In deze kaderbrief beperken wij ons tot de middelen voor één jaar. Indien het financieel mogelijk is, zullen wij Uw raad in het kader van de vaststelling van de begroting verzoeken deze periode te verdubbelen.
- b. In verband met de toename van taken op het gebied van de WMO komt de formatie van Burgerparticipatie onder druk te staan. Om de interne coördinatie op het huidige niveau te handhaven is 0,4 fte noodzakelijk. Daarmee is een structureel bedrag gemoeid van € 28.000,-. Wij stellen voor om de taakstelling sociaal domein met hetzelfde bedrag te verhogen.
- c. Het is van groot belang dat alle exploitanten de beschikking krijgen over een actuele en adequate exploitatievergunning. Dat vergt incidenteel extra capaciteit gedurende 9 maanden. Hier is een bedrag mee gemoeid van € 30.000,-.
- d. Op het terrein van toezicht en handhaving zijn grote achterstanden ontstaan. Daaraan zijn grote risico's verbonden, dat behoeft geen verdere uitleg. Door de formatie gedurende 6 maanden tijdelijk met twee fte's uit te breiden, kan deze problematiek worden opgelost. Dat vergt een bedrag van in totaal € 70.000,-. Het gaat dan om een toezichthouder milieu en een toezichthouder bouwen.

19. Meerjarenbegroting GGD planjaren 2017 tot en met 2020.

Het dagelijks bestuur van de GGD heeft de meerjarenbegroting overgelegd voor de planjaren 2017 tot en met 2020. De daarin van onze gemeente gevraagde bijdragen wijken af van de ramingen in onze meerjarenbegroting. Concreet gaat het dan om de volgende bedragen:

Planjaar 2017	-€ 9.339,-
Planjaar 2018	-€ 11.971,-
Planjaar 2019	-€ 14.756,-
Planjaar 2020	-€ 23.479,-

Wij stellen Uw raad voor om deze correcties in de meerjarenbegroting door te voeren, onder gelijktijdige verhoging van de taakstelling sociaal domein met dezelfde bedragen.

20. Subsidie streekmuseum.

In de vergadering van 30 mei 2016 heeft Uw raad besloten om het streekmuseum ook in de nieuwe planperiode te subsidiëren en de financiële consequenties daarvan bij deze kadernota te betrekken. Het gaat daarbij om een bedrag van € 48.478,- per jaar.

21. Verkeers- en veiligheidsmaatregelen.

De informatie over parkeermogelijkheden laat te wensen over, waardoor de doorstroming van het verkeer bij grote evenementen stagneert.

Met name tijdens de kerstperiode is dat goed zichtbaar. Willen wij onze gasten klantvriendelijk ontvangen, dan moet geïnvesteerd worden in de uitvoering van een verkeersplan. Op 10 november 2015 hebben wij een eerste aanzet daartoe aan Uw raad voorgelegd. Uw raad stemde in met onze aanpak en voteerde voor de uitvoering van de voorgestelde maatregelen eenmalig een krediet van € 60.000,-. Die maatregelen hebben effect gesorteerd. De verkeerstrooming verliep beter en wij hebben geconstateerd dat ook de bezetting van de parkeerplaatsen beter was dan in de jaren daarvoor. Ons voorstel is dan ook om het genoemde bedrag structureel aan de begroting toe te voegen.

Op 10 oktober 2016, dat is de eerstvolgende vergadering na het zomerreces, zullen wij Uw raad het toekomstplan "Kerststad vanaf 2016" presenteren. Daarin worden aanbevelingen gedaan, die de kwaliteit van ons toeristisch product verder verbeteren. Met de daaraan verbonden kosten wordt nu nog geen rekening gehouden.

Samenvattend overzicht financiële consequenties paragraaf 1:

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1. Algemene uitkering gemeentefonds			-100.000	-205.000	-265.000
2. Inflatiecorrectie en loonontwikkeling	-60.000	-113.500	-167.000	-220.500	-574.000
3. Vennootschapsbelastingplicht	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
4. Bestrijding onkruid/lindespintmijt	-100.000	-112.500	-112.500	-112.500	-112.500
5. Onderhoud begraafplaats Cauberg	-10.000	-41.300	-41.300	-41.300	-41.300
6. Exploitatiekosten kasteel Oost	-24.000	-24.000			
7. Cofinanciering onderzoek Cofely	-50.000				
8. Eenmalige uitkering gemeenschapshuizen	-50.000				
8. Inzet reserve sociaal domein	50.000				
9. Onderhoud buitensportcomplexen	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000	-40.000
10. Stabiliteitsanalyse Geulhemmergroeve	-41.000				
11. Inburgering en integratie	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000	-41.000
11. Taakstelling sociaal domein	41.000	41.000	41.000	41.000	41.000
12. Gedachteniskapel Cauberg	-15.000				
13. Verbod asbesthoudende daken	-15.000				
14. Bijdrage WOZL	-137.471	-108.450	-112.131	-134.558	-136.048
14. Taakstelling groen	0	65.832	65.832	65.832	65.832
14. Taakstelling sociaal domein	137.471	42.618	46.299	68.726	70.216
15. Bijdrage Veiligheidsregio Zuid-Limburg	18.508	-2.540	-4.337	-6.175	-31.789
15. Diverse aanpassingen product Veiligheid		2.540	4.337	6.175	6.175
16. Essent/Enexis	192.000				
17. Dividend BNG	9.700				
18. Tijdelijke inhuur	-198.000	-98.000	-28.000	-28.000	-28.000
18. Taakstelling sociaal domein	28.000	28.000	28.000	28.000	28.000
19. Bijdragen GGD		-9.339	-11.971	-14.756	-23.479
19. Taakstelling sociaal domein		9.339	11.971	14.756	23.479
20. Subsidie streekmuseum		-48.478	-48.478	-48.478	-48.478
21. Verkeers- en veiligheidsmaatregelen	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
Totaal	-364.792	-509.778	-569.278	-727.778	-1.166.892

Paragraaf 2: Nieuwe prioriteiten.

De beleidstoevoegingen voor 2016 willen wij graag in gang zetten. Voor de projecten, die wij vanaf 2017 zouden willen prioriteren, vragen wij Uw raad:

- om een uitspraak te doen over die voorstellen;
- de volledigheid van onze beleidsinventarisatie te beoordelen;
- om de projecten in volgorde van belangrijkheid te prioriteren.

Waar mogelijk doen wij U concrete dekkingsvoorstellen, die passen binnen de door Uw raad vastgestelde begrotingskaders. In alle andere gevallen zullen wij voor het bedrag van de kosten een taakstellend te realiseren bezuinigingsmaatregel opnemen.

Dat betekent dus dat die projecten pas in gang kunnen worden gezet als die taakstelling is ingevuld. Hierna verstrekken wij U een overzicht van de beleidstoevoegingen.

1. Onderhoud buitensportcomplexen.

De B-(wedstrijd)velden van de sportcomplexen in de kernen Valkenburg en Berg zijn dringend aan renovatie toe. Daarmee is een bedrag gemoeid van naar schatting € 140.000,-, exclusief omzetbelasting. Na deze renovatie kan het C-veld van Berg naar alle waarschijnlijkheid komen te vervallen, waarmee jaarlijks een onderhoudsbesparing kan worden gerealiseerd van € 9.500,-.

2. Vrijwilligersondersteuning.

Door het wegvallen van de provinciale subsidie en in het belang van de ontwikkelingen met betrekking tot de 3 D's dient de post vrijwilligersondersteuning met € 17.400,- te worden verhoogd. Daarmee kunnen wij de huidige bezetting van de vrijwilligerscentrale handhaven, evenals de jaarlijkse organisatie van de vrijwilligersdag. Dit jaar kunnen wij die kosten waarschijnlijk opvangen binnen de totale begroting van het sociale domein. Jaarlijks willen wij bezien of die ruimte door herschikking van middelen binnen dat domein kan worden vrijgemaakt, waarbij U zich wel moet realiseren dat die opgave elk jaar moeilijker wordt omdat de rijksuitkering blijft krimpen, waardoor de taakstelling blijft stijgen.

3. Projecten sociaal domein.

Wanneer de afrekeningen over 2015 definitief zijn vastgesteld en zekerheid bestaat over de structurele invulling van de taakstelling (zoals eerder al opgemerkt stijgt de taakstelling met afgerond € 600.000,-) willen wij graag een bedrag van € 500.000,- uit de reserve sociaal domein oormerken voor innovatie en extra impulsen. Wij denken dan onder andere aan:

- Pilots "Blauwe Zorg" in samenwerking met de gemeente Maastricht en de Provincie;
- Verder uitbouwen van de praktijkondersteuning Geestelijke Gezondheidszorg Jeugd ter voorkoming van "dure zorg";
- Uitvoeren van project Jongeren op Gezond Gewicht (JOGG) en Ouderen op Gezond Gewicht (OOGG);
- Inkopen van extra groeibanen, waarbij wij willen inzetten op 4 extra groeibanen voor inwoners van onze gemeente, die nu een uitkering krijgen. Hiermee is een bedrag gemoeid van € 92.000,-;
- Zelfsturingsprojecten in het sociale domein.

4. Verkeersveiligheidsprojecten.

Tijdens de Algemene beschouwingen gaf Uw raad aan dat de meest urgente verkeersveiligheidsknelpunten de komende jaren systematisch moeten worden aangepakt. Wij hebben hiervoor al een bedrag van € 305.000,- aan BDU-gelden ontvangen en daarnaast hebben wij nog een subsidie bij de provincie aangevraagd van € 115.000,-. Indien dat verzoek gehonoreerd wordt, is in totaal dus € 420.000,- beschikbaar.

Wanneer het om verkeersveiligheid gaat, willen wij de hoogste prioriteit leggen bij de zwakke verkeersdeelnemers. Dat zijn dus fietsers en voetgangers. Een tweetal school- en thuisroutes maakt onderdeel uit van het overzicht van urgente verkeersveiligheidsknelpunten, te weten:

- Bemelen-Sibbe (gedeelte binnen de gemeentegrenzen van Valkenburg aan de Geul);
- Berg en Terblijt-Adelante (via Geulhemmerweg).

De kosten voor de verbeteracties, die we al in 2016 willen aanpakken, worden geraamd op € 180.000,-. Het resterende bedrag willen wij gelijkelijk verdelen over de komende planperiode. Dat jaarlijkse budget van € 60.000,- kan dan worden ingezet voor het oplossen van nieuwe knelpunten, die zich ongetwijfeld nog zullen aandienen.

5. Adaptief wegbeheer.

Wij bezien of wij het onderhoud van het wegennet niet op een andere manier kunnen verzorgen. Het onderhoudsprogramma wegen 2016 wordt uitgevoerd binnen de reguliere begroting. Parallel daaraan wordt in samenspraak met de (raads)leden van de vakcommissie Stedelijke ontwikkeling en Beheer gewerkt aan het opstellen van een concept meerjarenplan onderhoud wegen, dat gebaseerd is op adaptief wegbeheer. De raad bepaalt uiteindelijk welk bedrag jaarlijks aan onderhoud mag worden besteed. Vooralsnog gaan wij ervan uit dat de thans in de meerjarenbegroting verwerkte budgetten leidend zijn en ook blijven.

6. Cameratoezicht.

Van politiezijde, de horeca en het kernoverleg wordt aangedrongen op cameratoezicht in het centrum. Doelstelling is om ongewenst gedrag terug te dringen en veiligheidsgevoelens bij de gebruikers van het openbaar gebied te vergroten. Cameratoezicht is geen doel op zich, maar is het sluitstuk van een reeks van fysieke maatregelen die een extra dimensie toevoegen, zodat ernstige onregelmatigheden voorkomen kunnen worden.

Om cameratoezicht te realiseren zijn financiële middelen nodig. De aanschaf van acht camera's vergt een investering van € 60.000,-. Daarmee is jaarlijks een bedrag gemoeid van afgerond € 25.000,-. De overige exploitatiekosten kunnen binnen de beschikbare budgetten van de lopende begroting worden opgevangen.

7. Doorontwikkeling flexteam.

Het flexteam is sinds 2010 actief. Het is een kernteam van specialisten, dat in nauwe samenwerking met onder andere de politie, de brandweer en de belastingdienst/arbeidsinspectie integrale controles uitvoert in panden/woningen. Het team wordt ingezet om controles uit te voeren in het kader van:

- brandveiligheid/bouwkundige aspecten van panden;
- overlastpanden;
- bestuurlijke aanpak georganiseerde criminaliteit;
- horecacontroles;
- illegale bewoning.

Uw raad heeft ons opdracht gegeven om het flexteam door te ontwikkelen. Daarvoor is een werkbudget nodig van € 25.000,-, enerzijds om meer preventieve (communicatie) acties uit te kunnen voeren en anderzijds om acties, die voortvloeien uit die controles, op te pakken en uit te werken.

8. Wijkschouw.

De wijkschouw is een vorm van georganiseerd overleg (interne en externe partners). Doel daarvan is om de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk te vergroten en de contacten met de lokale bevolking te versterken. Realisatie en uitvoering van deze pilot zal met gebruikmaking van Burgerkracht plaatsvinden (bewoners in samenwerking met kernoverleggen). De gemeente stelt de kaders en heeft vervolgens een regisserende en faciliterende rol. Voor een succesvolle uitvoering van deze pilot staat een interdisciplinaire samenwerking tussen de teams en tussen leden van de teams centraal. Daarnaast dient de wijkschouw interactie te stimuleren om eigen verantwoordelijkheid te gaan nemen en in te zetten op preventie. De veiligheidsanalyserapportage, die uiteindelijk voortvloeit uit de wijkschouw, zal als input gelden voor het IVP 2017-2020.

In 2016 willen wij starten met de uitvoering van de integrale wijkschouw in het gebied Emmaberg. Vervolgens zal een uitrol van de integrale wijkschouw over de hele gemeente plaatsvinden. Voor het opstellen van nieuw beleid is eenmalig een bedrag nodig van € 25.000,-.

9. Uitvoeringsprogramma Jeugd, Alcohol en Omgeving 2017-2020.

In het kader van de decentralisatie van overheidstaken ligt preventie en handhaving van de Drank- en Horecawet (DHW) sinds 2013 bij de gemeenten. Per 1 januari 2014 is de leeftijdsgrens voor het kopen en in bezit hebben (in publieke ruimten) van licht alcoholische dranken verhoogd naar 18 jaar. De nieuwe Drank- en Horecawet biedt de gemeente meer mogelijkheden om beleid te ontwikkelen op lokaal niveau. Met deze beleidsruimte is de gemeente beter in staat sturing te geven aan een effectieve aanpak van de lokale alcoholproblematiek. Hierbij is van belang dat de verschillende beleidsterreinen worden geïntegreerd: alcoholmatiging, gezondheid, openbare orde en veiligheid en handhaving en toezicht.

Uw raad heeft ons opdracht gegeven om tot het planjaar 2019 toe te werken naar:

- een regionale pool toezichthouders Drank- en Horecawet (niveau Zuid-Limburg);
- uniformiteit in sanctiebeleid bij handhaving in de regio Zuid-Limburg;
- uniformiteit op het gebied van alcoholmatigende regels in verordeningen en gemeentebestuur in de regio Zuid-Limburg.

In het vastgestelde Preventie en Handhavingsplan en het daaraan gerelateerde uitvoeringsprogramma staan de uitgangspunten beschreven voor het lokale en regionale beleid ten aanzien van jeugd en alcohol en wordt de aanpak van de geformuleerde doelstellingen beschreven.

De gemeente moet dus extra taken gaan uitvoeren en daarvoor zijn financiële middelen nodig. De hoogte van het benodigde bedrag is op dit moment nog niet te becijferen. Zodoende volstaan wij nu met een p.m.-raming.

10. Illegale bewoning en illegale woningsplitsingen.

De problematiek rondom illegale bewoning en gebruik van woningen verdient aandacht. Het is naar inwoners van onze gemeente, die zich netjes aan procedures en regels houden, niet te verantwoorden dat er mensen zijn die zich hieraan onttrekken en er nog mee weg komen ook. Bij deze problematiek moet worden gedacht aan illegale bewoning van leegstaande woningen, illegale woningsplitsing, kamerverhuur, inwoning, bed en breakfast, plattelandswoningen, (tweede) bedrijfswoningen, hotels, pensions en permanente bewoning (op parken) van vakantiehuizen, tenten en caravans zonder bijvoorbeeld de juiste vergunningen en correcte toepassing van de regels. De inventarisatie van het probleem in volle omvang (dus alle overtredingen) kost toezichturen. Deze bestaan uit administratieve en fysieke controles. Door hiermee aan de slag te gaan, heeft dit ook een positief effect op het tegengaan van onrechtmatig gebruik van sociale voorzieningen en op de transitieopgave vanuit het POL. Genoeg redenen om deze problematiek bij de kop te pakken. Een waarschuwing vooraf is wel op zijn plaats. Los van het feit dat het goed is om hiermee aan de slag te gaan, is het geen gemakkelijke en een bewerkelijke opgave. Het aanpakken van deze problematiek heeft verstrekkende gevolgen en raakt veel teams binnen onze organisatie. Vandaar dat er voor de aanpak een projectorganisatie wordt opgetuigd.

Om deze inventarisatie te kunnen uitvoeren, is volgens onze inschatting 1.500 uur externe inhuur noodzakelijk. Daarmee is een bedrag gemoeid van € 75.000,-. Wij benadrukken dat het hier om een prognose gaat. Het werkelijke aantal benodigde uren is afhankelijk van de aanwezige bewijsmiddelen en van het aantal overtredingen. Ingeval ervoor zou worden gekozen om slechts een deel van de problematiek te inventariseren, kunnen de kosten worden gedrukt. Wij zijn ervan overtuigd dat deze aanpak positief zal uitwerken op het uitkeringenbestand. Om die reden is het in onze optiek dan ook alleszins verdedigbaar om de kosten te putten uit de reserve sociaal domein. Deze inventarisatie staat niet op zichzelf. De aanpak van de geïnventariseerde knelpunten volgt hierop. Maar de omvang van dat project kan pas worden aangegeven na de afronding van de inventarisatie. Voor de daadwerkelijke aanpak is extra budget nodig dat in de begroting voor 2018 moet landen.

11. Samenwerking Eijsden-Margraten.

Op het terrein van vergunningverlening, toezicht en handhaving zoeken wij de samenwerking op met de gemeente Eijsden-Margraten, omdat wij niet aan de kwaliteitseisen kunnen voldoen. Het projectplan is inmiddels gereed. Voor tijdelijke projectformatie is een budget nodig van € 25.000,-.

12. Project slimme regels.

De formatie van het team Veiligheid, Toezicht en Handhaving (VTH) staat onder druk. Dat kan te maken hebben met een te hoog ambitieniveau, maar daar kunnen ook andere oorzaken aan ten grondslag liggen. Om dat te achterhalen, is nader onderzoek nodig. Daarvoor willen wij een externe projectleider inhuren, die inzichtelijk moet maken:

- Of de in het VUP gehanteerde aannames zich ook daadwerkelijk in de praktijk manifesteren;
- Of alle mogelijkheden, die het huidige automatiseringssysteem biedt, ten volle worden benut. De teams Vergunningen en Handhaving maken nog maar beperkt gebruik van de mogelijkheden van het programma Squit XO. Door die mogelijkheden nog beter te gaan benutten en door verdere digitalisering van werkprocessen kan tijdwinst worden geboekt. De voordelen hiervan zijn op de middellange en lange termijn evident;
- Of er slimmere regels kunnen worden vastgesteld, die leiden tot minder werkzaamheden voor onze organisatie én tot minder lasten voor burgers en ondernemers. Zo leidt bijvoorbeeld het vervangen van de vergunningplicht door algemene regels (in de Apv) tot afname van werkzaamheden en dus tot lastenverlichting voor burgers en ondernemers.

Het ontwikkelen van slimme regels vergt circa 500 uur. Hiervoor is een bedrag nodig van naar schatting € 50.000,-. De kosten van het ontwikkelen van de noodzakelijke managementinformatie en de daarmee gepaard gaande verdere implementatie van Squit XO ramen wij op € 100.000,-, gelijkelijk te verdelen over planjaren 2016 en 2017. Het gaat hierbij met name om externe hulp bij de bouw van dashboards en eventuele aanpassingen van Squit XO. Daarnaast is er projectleiding nodig en ontstaat verlies van productieve uren van medewerkers als gevolg van de implementatie van Squit XO.

Het gaat dus om een investering van in totaal € 150.000,-. Die investering, die wij zeer hoog zouden willen prioriteren, is randvoorwaardelijk voor het op een verantwoorde wijze kunnen invullen van formatieve taakstellingen. Het is verdedigbaar om deze kosten te putten uit de exploitatiereserve personeel, die daartoe op basis van de huidige inzichten voldoende ruimte biedt.

13. Contactpersoon horeca.

Vanwege de vele contacten met horecaondernemers kan een gemeentelijke contactpersoon als een filter en coördinatiescharnier werken. Deze functionaris heeft tevens een signaalfunctie, waardoor de selectie van horecaondernemers beter kan worden gefaciliteerd. Hierdoor wordt de mogelijkheid om probleemgevallen (motorclubs of andere ongewenste personen) buiten de deur te houden aanzienlijk vergroot. De kosten van die medewerker taxeren wij op € 70.000,- per jaar.

14. Voorbereiding en implementatie nieuwe Omgevingswet.

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2019 in werking. Die wet is op 1 juli 2015 door de Tweede Kamer vastgesteld. Bestuurders, managers, vakspecialisten en initiatiefnemers krijgen te maken met de impact van de wet. Sneller, eenvoudiger en beter is het adagium. Inzichtelijkheid, voorspelbaarheid en gebruiksgemak, bestuurlijke afwegingsruimte, integraliteit en het versnellen en verbeteren van de besluitvorming zijn de centrale items. De te beantwoorden vraag is wat de impact van de omgevingswet is op de organisatie en hoe daarop kan worden geanticipeerd. De Omgevingswet is gericht op de fysieke leefomgeving. Dit betekent, dat milieu-, duurzaamheids- en ruimtethema's integraal moeten worden afgewogen gedurende de planvorming. De gemeente is bijvoorbeeld verplicht om een Omgevingsvisie op te stellen.

De kwaliteit van de fysieke leefomgeving wordt niet alleen bepaald door wet- en regelgeving. De bestuurlijke cultuur, de kennis en kunde van bestuurders, ambtenaren en initiatiefnemers zijn minstens zo belangrijk. Het gebruik en toepassen van digitale informatie wordt straks nog belangrijker. Hiermee kunnen ruimtelijke projecten direct inzichtelijk worden gemaakt, waardoor stakeholders, zoals overheden, experts, beleidsmakers en inwoners met elkaar kunnen werken aan scenario's, met als uitkomst een breed gedragen project en winst in tijd en geld.

Zoals eerder al opgemerkt moet een Omgevingsvisie worden opgesteld en ook processen en automatiseringssystemen moeten worden aangepast. De exacte financiële impact is moeilijk te becijferen. Zeker is wel dat wij met kosten geconfronteerd worden en daarvoor willen wij onze ogen niet sluiten. Ons voorstel is om voor de voorbereiding en implementatie van de wet in 2018 eenmalig een bedrag van € 100.000,- in de meerjarenbegroting op te nemen.

15. Evenementen.

In de vergadering van 25 april 2016 heeft Uw raad ingestemd met ons voorstel om het evenementenbudget voor 2016 eenmalig te verhogen met afgerond € 110.000,-. Van dat bedrag is € 75.000,- geput uit beschikbare reserves en voor het resterende bedrag van € 35.000,- is alvast een voorschot genomen op het positief resultaat van de jaarrekening 2015. Uw raad besloot verder om voor de uitvoering van het WK Veldrijden in 2018 een bedrag van € 150.000,- beschikbaar te stellen. Dat bedrag is uit het beleidsplan geput, waarin een budget was opgenomen voor een groot internationaal topsport evenement.

Het behoeft geen uitleg dat evenementen voor onze gemeente uitermate belangrijk zijn. Het leveren van een bijdrage in die kosten zien wij dan ook niet als een subsidie, maar als een investering, die er mede toe bijdraagt dat de geraamde inkomsten uit met name de toeristenbelasting en parkeergelden ook daadwerkelijk gerealiseerd worden. De inkomsten uit deze twee belastingen zijn hoger dan de inkomsten uit de Onroerende zaakbelastingen, waarmee het belang van een goed evenementenbeleid is aangetoond.

Ons voorstel is dan ook om het evenementenbudget structureel met € 35.000,- op te hogen. Indien wij de inkomstenprognose voor de toeristenbelasting met eenzelfde bedrag verhogen, wordt het meerjarenperspectief per saldo niet belast. De feitelijk gerealiseerde inkomsten in 2015 rechtvaardigen deze bijstelling. Natuurlijk blijven wij het verloop van het aantal overnachtingen volgen. Tevens stellen wij voor om wederom een bedrag van € 150.000,- aan de begroting toe te voegen voor het kunnen binnenhalen van een groot evenement.

16. Opknappen raadzaal en nieuw meubilair.

De raadzaal is toe aan een grondige opknopbeurt. Ook het meubilair en de technische installaties zijn sterk verouderd en voldoen al lang niet meer aan de eisen van deze tijd. Ook het meubilair van onze ambtelijke organisatie is meer dan 20 jaar oud en voldoet niet meer aan de huidige Arbeidsomstandighedenwet eisen. Bovendien sluit de oude meubellijn niet meer aan op de moderne inrichting van het KCC. Samen met de architect, die ook nauw bij het ontwerp van het nieuwe KCC betrokken is geweest, hebben wij een en ander op hoofdlijnen uitgewerkt. Nadrukkelijk willen wij Uw raad bij de verdere uitwerking betrekken. Eerste berekeningen laten een investeringsbedrag zien van afgerond € 950.000,-, waarvan ongeveer € 420.000,- betrekking heeft op de raadzaal. Deze investering vertaalt zich in een jaarlast van afgerond € 148.000,-.

Wij zijn van oordeel dat de benodigde middelen binnen de reguliere begroting gevonden moeten worden. Wij denken dan aan het inzetten van de onderhoudsvoorziening en aan het (gedeeltelijk) inzetten van budgetten, die direct of indirect op de bedrijfsvoering betrekking hebben. Wanneer wij aan de slag gaan met de samenstelling van de nieuwe meerjarenbegroting zullen wij die opties verder uitwerken.

17. Voordelig saldo jaarrekening 2015.

Zoals Uw raad bekend, sluit de jaarrekening 2015 met een overschot van € 360.119,-. Bij de behandeling van de evenementennota op 25 april 2016 heeft Uw raad besloten om van dat bedrag € 34.322,- te bestemmen voor ophoging van het evenementenbudget van 2016. Wij stellen Uw raad voor om het resterende bedrag toe te voegen aan de algemene middelen.

Samenvattend overzicht financiële consequenties paragraaf 2:

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
1. Renovatie B-velden Valkenburg en Berg		-140.000			
1. Onderhoud C-velden Berg			9.500	9.500	9.500
2. Vrijwilligersondersteuning	-17.400	-17.400	-17.400	-17.400	-17.400
2. Taakstelling sociaal domein	17.400	17.400	17.400	17.400	17.400
3. Projecten sociaal domein		-500.000			
3. Inzet reserve sociaal domein		500.000			
4. Verkeersveiligheidsprojecten	-180.000	-60.000	-60.000	-60.000	-60.000
4. Inzet BDU-gelden	180.000	60.000	60.000	60.000	60.000
5. Adaptief wegbeheer		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
6. Cameratoezicht	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
7. Doorontwikkeling flexteam		-25.000	-25.000	-25.000	-25.000
8. Wijkschouw	-25.000				
9. Uitvoeringsprogramma jeugd en alcohol		p.m.	p.m.	p.m.	p.m.
10. Illegale bewoning	-75.000		p.m.	p.m.	p.m.
10. Inzet reserve sociaal domein	75.000				
11. Samenwerking Eijsden-Margraten	-25.000				
12. Project Slimme regels	-100.000	-50.000			
12. Inzet exploitatiereserve personeel	100.000	50.000			
13. Contactpersoon horeca		-70.000	-70.000	-70.000	-70.000
14. Voorbereiding nieuwe Omgevingswet			-100.000		
15. Evenementen	-34.322	-35.000	-185.000	-35.000	-35.000
15. Bijstelling prognose toeristenbelasting	35.000	35.000	35.000	35.000	35.000
16. Opknappen bestuurscentrum/meubilair		-148.000	-148.000	-148.000	-148.000
16. Taakstelling bedrijfsvoering/inzet voorziening		148.000	148.000	148.000	148.000
17. Voordelig saldo jaarrekening 2015	360.119				
Totaal	285.797	-260.000	-360.500	-110.500	-110.500

Paragraaf 3: Omvang van de bezuinigingsopgave.

In deze paragraaf laten wij U zien hoe de begrotingsuitkomsten zich ontwikkelen indien geen aanvullende dekkingsmaatregelen worden vastgesteld.

Omschrijving	Planjaar 2016	Planjaar 2017	Planjaar 2018	Planjaar 2019	Planjaar 2020
Resultaten primitieve begroting	9.037	49.749	65.154	1.920	1.920
Mutaties op basis van deze kadernota:					
a. Evaluatie taakstellingen	-25.000	-74.000	-261.500	-74.000	-74.000
b. Bestaand beleid	-364.792	-509.778	-569.278	-727.778	-1.166.892
c. Nieuw beleid	285.797	-260.000	-360.500	-110.500	-110.500
Totaal	-94.958	-794.029	-1.126.124	-910.358	-1.349.472

Paragraaf 4: Risicoparagraaf.

Om helemaal volledig te zijn, willen wij U ook nog informeren over latente risico's, voor zover die op dit moment bij ons bekend zijn en die negatief zouden kunnen doorwerken in het zo net geschetste verloop van de begrotingsresultaten.

Financiële afwikkeling centrumplan.

Wij hebben een aantal verzoeken voor nadeelcompensatie ontvangen van ondernemers uit het centrum. Deze verzoeken worden momenteel via de vastgestelde route behandeld en afgewikkeld. Met de financiële consequenties van eventuele toekenningen is in de investeringsopzet van het Centrumplan vooralsnog geen rekening gehouden.

Afwikkeling Geul- en Grendelpoort.

Hoewel de uitvoering van de werkzaamheden aan de Geul- en Grendelpoort is afgerond, loopt er nog een discussie over meerwerken, die door de aannemer zijn gedeclareerd en over de door ons in rekening gebrachte boete in verband met overschrijding van de contractueel overeengekomen maximale bouwperiode. Hoewel wij verwachten dit project te kunnen afronden binnen de door U vastgestelde financiële kaders moeten wij daarbij een voorbehoud maken zo lang er nog geen definitieve uitspraak is over het geschil.

Project de Leeuwterrein.

Zolang wij nog niet beschikken over een goed onderbouwde en aan de realiteit getoetste investeringsopzet blijft er sprake van een behoorlijk groot risico. De omvang van dat risico is niet te kwantificeren.

Stabiliteitsonderzoek Geulhemmergroeve.

In de vergadering van 30 mei 2016 heeft Uw raad besloten om een krediet van € 41.000,- beschikbaar te stellen voor het instellen van een nader stabiliteitsonderzoek van het gebied onder het sportcomplex van de VV Berg '28. De stabiliteitsanalyse zal uitwijzen of en zo ja welke maatregelen op termijn noodzakelijk zijn en welke financiële consequenties dat met zich meebrengt.

Technodrome.

Wij participeren in de kosten van het haalbaarheidsonderzoek naar de realisatie van een High Tech Centrum op de Cauberg. Daarvoor heeft Uw raad een krediet van € 50.000,- beschikbaar gesteld. Of dat project verdere kosten tot gevolg heeft, kunnen wij op dit moment nog niet beoordelen.

Essentaksterfte.

Eind 2014 is ook in onze gemeente de Essentaksterfte aangetroffen. Deze schimmelziekte verspreidt zich sinds 2009 vanuit Noordoost-Europa over Nederland. In 2015 heeft uit veiligheidsoverwegingen de eerste noodkap van een 50-tal essen plaatsgevonden. De daaraan verbonden kosten zijn uit de reguliere middelen betaald. Het recente omvallen van een grote es aan de Oostergats was voor ons aanleiding om het bomenbestand intensief te inspecteren. Dat is eind mei 2016 gebeurd. Wij hebben U daarover via een raadsinfobulletin geïnformeerd. Uit deze inspectie is gebleken, dat minimaal 478 bomen alsnog op korte termijn gekapt moeten worden vanwege aantasting door de genoemde schimmelziekte. Direct na deze nieuwe inspectie zijn om veiligheidsredenen 35 essen langs de Daalhemerweg gekapt. De noodzakelijke, grootschalige kap kan niet vanuit de reguliere middelen worden bekostigd. Deze kap zal in concurrentie aan marktpartijen worden aangeboden, met uitzondering van de acute noodkap. Om landschappelijke aantasting zoveel als mogelijk te voorkomen, zullen minimaal 78 nieuwe bomen worden geplant. Voorlopig ramen wij een p.m.-post. Zodra de exacte kosten bekend zijn, zal er een terugkoppeling naar Uw raad plaatsvinden.

Onderhoud openbare ruimte centrum.

De reconstructie van de openbare ruimte in de kern Valkenburg nadert haar voltooiing. Door het gebruik van hoogwaardig materiaal, straatmeubilair en dynamische afsluitmiddelen is er sprake van een ware face-lift. Om deze uitstraling te kunnen handhaven, dient onderhoud en zo nodig herstel optimaal en snel te geschieden. Uit eerste ervaringen blijkt dat de thans hiervoor beschikbare budgetten waarschijnlijk niet toereikend zijn. Zodra wij met de opstelling van de nieuwe meerjarenbegroting aan de slag gaan, zal worden bezien of het onderhoudsbudget moet worden bijgesteld.

Overige projecten.

Ook de voorgenomen verkoop van kasteel Oost en Steenstraat 2, de vleermuizenproblematiek in de gemeentegrot en de verwachte hogere instroom van asielzoekers verdienen een belangrijke plek in deze risicoparagraaf.

Paragraaf 5: Conclusies en voorstellen.

De begroting 2016 sluit op basis van de huidige inzichten met een tekort van afgerond € 95.000,-, mits alle taakstellingen worden ingevuld. Gelet op de feitelijke resultaten van voorgaande jaren is onze verwachting dat er ook dit jaar weer voldoende onderuitputting ontstaat, die dat tekort zal neutraliseren. Het lijkt ons dan ook verantwoord om dit jaar incidenteel een algemene stelpost voor onderuitputting op te nemen. Bovendien hebben wij nog de beschikking over een budget van circa € 39.000,- voor onvoorziene uitgaven.

Structureel gezien is de problematiek vele malen complexer. Enerzijds worden wij geconfronteerd met verplichtingen, die meer geld kosten dan voorzien en anderzijds worden wij in onvoldoende mate via het gemeentefonds gecompenseerd voor met name de gevolgen van loon- en prijsontwikkelingen. Bovendien willen wij ook nieuwe zaken prioriteren en in gang zetten en ook daar zal extra budgettaire ruimte voor gecreëerd moeten worden. Dat alles vraagt om keuzes, maar veel keuzes zijn er helaas niet meer.

Vorig jaar hebben wij de bezuinigingsmogelijkheden al voor Uw raad inzichtelijk gemaakt. De conclusie van die exercitie was dat de flexibiliteit van de lastenkant van de begroting relatief beperkt is en daar waar er nog mogelijkheden zijn, blijkt er geen of onvoldoende politiek draagvlak te vinden. Sterker nog, diverse taakstellingen, die door Uw raad wél waren vastgesteld, hebben uiteindelijk de eindstreep niet gehaald. Ook de kaasschaafmethode biedt geen soelaas voor een financiële problematiek van deze omvang. De analyse van de cijfers liet wel zien dat de exploitatie van de Polfermolen jaarlijks meer dan € 1,7 miljoen vergt. Hierop zullen wij ons dan ook moeten focussen. Uw raad heeft kennis genomen van het onderzoek dat heeft plaatsgevonden, en dat wij hier in samenhang met de ontwikkelingen op het Leeuwterrein tot een significant resultaat moeten komen. Een forse verhoging van de OZB-tarieven achten wij niet reëel. Om met een dergelijke maatregel het tekort te dichten zou die verhoging enkele tientallen procenten moeten bedragen.

Wanneer de begrotingsresultaten verlopen zoals wij thans veronderstellen, worden wij geconfronteerd met een tekort van afgerond € 794.000,- in 2017, oplopend tot ruim € 1,3 miljoen in het laatste jaar van dit begrotingstijdvak. Zodra meer zicht ontstaat op bijvoorbeeld het verloop van de algemene uitkering, de toekomst van de Polfermolen, de ontwikkelingen op de kop Cauberg, de investeringsopzet van het de Leeuwterrein, de mogelijke consequenties van de vennootschapsbelastingplicht en de realiteitswaarde van de taakstelling voor het sociale domein, kan blijken dat het financiële perspectief substantieel anders verloopt dan wij nu voorspellen.

Normaal gesproken is de kadernota het instrument, waarin de budgettaire kaders voor de programmabegroting uiteen worden gezet, maar waar per definitie geldt dat er een bepaalde mate van onzekerheid is.

Echter, ten opzichte van de “normale” jaren kunnen de in deze kadernota geschetste onzekerheden dermate grote gevolgen hebben voor het verloop van de begrotingsresultaten dat wij het nu te vroeg vinden om verantwoorde besluitvorming te laten plaatsvinden.

Wat vragen wij nu van Uw raad?

- In te stemmen met de resultaten van de evaluatie van de taakstellingen en de financiële consequenties daarvan in de meerjarenbegroting te verwerken;
- De na vaststelling van deze kadernota nog resterende taakstellingen volledig in te vullen. Mocht dat niet of niet-volledig lukken, om wat voor reden dan ook, dan verzoeken wij U om direct een alternatieve dekkingsmaatregel vast te stellen. De huidige begrotingspositie vraagt om een strikte begrotingsdiscipline;
- Twee nieuwe kaders aan de vigerende begrotingskaders toe te voegen, namelijk dat Uw raad alleen nieuw beleid kan entameren c.q. bestaand beleid kan wijzigen indien direct in de dekking van de daarmee gemoeide kosten wordt voorzien en dat de post Onvoorzien pas mag worden ingezet wanneer is vastgesteld dat de extra, niet in de primitieve begroting voorziene, onuitstelbare en onvermijdbare kosten, niet door middel van herschikking van budgetten binnen het desbetreffende programma kunnen worden opgevangen;
- In te stemmen met een aanpassing van de vigerende Financiële verordening Gemeente Valkenburg aan de Geul 2015 voor wat betreft de aanwending van het budget voor Onvoorzien uitgaven;
- In te stemmen met de in paragraaf 1 en 2 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van de begroting 2016, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen voor dat jaar;
- In te stemmen met de in paragraaf 1 van deze kadernota voorgestelde wijzigingen van bestaand beleid voor de planjaren 2017 tot en met 2020, met inbegrip van de dekkingsvoorstellen;
- Een besluit te nemen over de in paragraaf 2 van deze kadernota voorgestelde beleidstoevoegingen voor de planjaren 2017 tot en met 2020, zodat wij de financiële consequenties daarvan kunnen betrekken bij de opstelling van de nieuwe meerjarenbegroting;
- Ons college aanvullende begrotingskaders mee te geven voor de duurzame dekking van tekorten. Mocht bij het opstellen van de nieuwe meerjarenbegroting blijken dat ook die aanvullende kaders nog ontoereikend zijn voor het verkrijgen van duurzaam begrotingsevenwicht, dan zullen wij de nieuwe begroting sluitend maken met een bezuinigingsstelpost voor bestaand beleid en een bezuinigingstaakstelling voor nieuw beleid. De eerste bezuinigingsstelpost moet tijdens de behandeling van de begroting op 8 november 2016 concreet worden ingevuld. De taakstelling voor nieuw beleid hoeft pas te worden ingevuld zodra dat nieuw beleid in gang wordt gezet.

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

Drs. M.J.A. Eurlings
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 7 juni 2016;

Gehoord de raadsadviescommissie EFTR de dato 4 juli 2016 .

B e s l u i t :

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 11 juli 2016.

De raad voornoemd,

Mr. J.W.L. Pluijmen
griffier

Drs. M.J.A. Eurlings
voorzitter